

Zaborren errausketari ez

greenpeace.es

GREENPEACE

Zaborren errausketari EZ!

Errausketa ez da konponbidea hiri hondakinen kudeaketa jasangarri baten ikuspuntutik eta gainera klima aldaketari arazo bat gehitzea suposatzen du. Prebentzio, berrerabilpen eta birziklapen politikek, zaborraren arazoa murrizteaz gain, gai toxikoen eta berotegi-efektu gasen sorrera sahiesten dute. Gainera, zaborra erretzeak produktu berriak ekoizteko naturatik berriz atera beharko diren baliabideak erretzea suposatzen du, honek ekonomikoki eta ingurumen arloko kostu handia eragiten duelarik.

Zaborren errauskerari EZ esatearen zergatia

• Errausketa kaltegarria da bai osasunarentzat, baita ingurugiroarentzat ere

Hiri hondakin solidoak erretzen dituzten erraustegietatik botatzen den kean, **gure osasunarentzat toxikoak eta arriskutsuak diren hainbat elementu antzeman dira**. Bertako tximinietatik dioxinak, metal astunak (Kadmioa, merkurioa, beruna...), konposatu organiko hegazkorrez gain (toluenoa, diclorobencenoa, hexaclorobencenoa eta beste 186 osagai, partikula finak eta ultrafinak, NOx eta CO₂ ere botatzen dira. Nahiz eta bertan ezarritako gasen iragazpen eta garbiketa sistemak oso onak izan, elementu guzti hauek airera, uretara eta lurrera igarotzen dira.

Sustantzia hauen artean gehienak osasunerako oso kaltegarriak dira, kantzerra bezelako gaixotasunak sor ditzateke; immunitate, arnasketeta ugalketa sistemari, baita hormonon garapenari, eta nerbio sistemari besteak beste eragiten diotenak.. Gainera, sustantzia hauen igorpenak zuzenki eragiten du ingurugiroan eta **gai toxiko hauen zati bat florak eta faunak bereganatzen dute**. Gerora gizakiak irentsi ditzake, bera baita kate trofikoaren azken muturra.

• Sortutako produktu arriskutsu eta toxikoentzat zabortegiak behar ditu

Gaur egun ez dugu gure esku zaborra erretzen duen eta bertatik hondakin toxiko berriak sortarazten ez dituen sistemarik: hauek, hondar-zabor eta errautsak dira eta kudeaketa berezi bat behar dute segurtasuneko zabortegietan edo biltegietan. Kalkuluen arabera, **erretzen den zaborraren pisuaren %20 eta %30 bitartean gai arriskutsu hauetan bilakatzen da**. Beraz, erraustegiak azken finean egiten dutena zera da: hiri hondakinak, materialki balioztatudaitezkeenak, produktu toxikoen milaka tonatan bilakatzen dituzte.

• Aukerarik garestiena da bai udalerrientzat, baita herritarrentzat ere

Erraustegi bat eraikitzea oso garestia da, baita bere mantenimendua ere. Gainera, honek erraustegiaren instalakuntzak kudeatuko dituzten enpresei hainbat hamarkadetarako kontratuak ematea suposatzen du. **Gastuak hein haundi batean udaletxeek eta herritarrek ordaindutako tasen bidez ordainduko lirateke**.

Estatu Espainoleko erraustegien batzabesteko sarrera tarifa 63,20 euro/tonako da. Salneurri hauek, hiritar bakoitzeko 166 euroko kostua izango luke instalakuntza bakoitzeko, eta 20 euro urteko ustiapenari dagokionez. Honela, **erraustegia duten udalerriek biztanle bakoitzeko ordainduko dutena, zaborra jaso eta garbiketari dagokionez, %20a garestitzen da** erraustegia ez dutenekin alderatuta. Hau ere herritarrek ordaintzen duten zabor-tasan isladatzen da, %30a igotzen baita zaborra erretzen duten udalerrietan.

• Enplegua murrizten du

Espainiar estatuan hamar zabor erraustegi daude, guztira 568 langileek lan egiten dute, hau da 25 langile erretako 100.000 tonako (azken datu ofizialen arabera, urtean 1,9 milio tona erretzen dira). Azpimarratzekoa da langile kopurua murrizten joaten dela erraustegiaren neurria eta edukiera haunditzen den heinean.

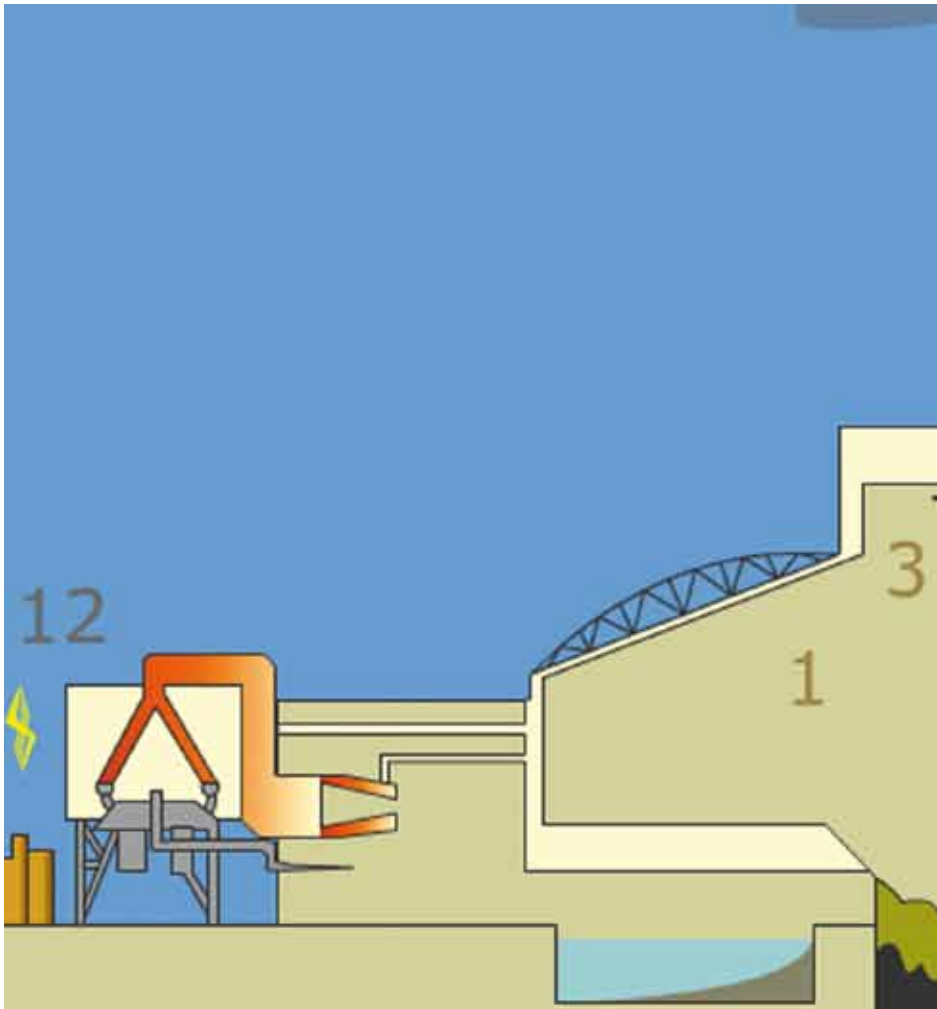
Erraustegien lanpostuak sortzeko gaitasuna zaborrak kudeatzeko beste sistema batzurekin alderatzen badugu, argi eta garbi ikus dezakegu **birziklapenak 7 eta 39 aldiz lanpostu gehiago sor ditzakeela**. Honek esan nahi du erretzen dugun kopuru guztia berreskuratu eta birziklatuz gero, 3.976 eta 22.152 arteko lanpostu sortuko liratekeela. Beste aurkako ikuspuntu bat zera da: erraustegiak kokatzen diren lurraldeetako ekonomia lokalei ondorio negatiboak ekartzen dietela, bertako nekazaritzan, abeltzaintzan eta turismoan eragina dutelako.

• **Alternatiba bideragarriagoak badira/existitzen dira/badaude Araudi desberdinek, murriztea, berrerabiltzea eta birziklatzea behartzen dute eta azken aukera edo aukera txarrena bezela errausketa eta zaborteziak** zehazten dituzte. Orduan, zergatik politikariek eta administrazioak behin eta berriro ahalegintzen dira gure lurraldea erraustegi berriekin betetzen?

Gure zabor ontzietara botatzen dugun materia organikoarekin biogasa sortu genezake (tratamendu biologiko baten ondorioz) eta horrela metanoa kantitate handietan atmosferara igortzea saihestuko genuke, gas honek CO₂ak baino 21 aldiz berotegi-efektu botere gehiago duelarik. Materia organikoarekin konposta lortuko dugu eta gero konpost hau nekazaritzan, lorategietan edo lurraren berriztatzean erabili dezakegu. Plastikoa, latontziak, papera, kartoia eta beirazko botilak berrerabili edo birziklatu daitezke ontzi berriak ekoizteko eta horrela naturatik baliabide berriak ateratzea ekidingo genuke.

“Zero zabor” ikuspegi batek, murrizte, berrerabilpen, birziklapen eta konpostaje ereduetan oinarrituta, berotegi-efektuko gasak eta beste igorpen toxikoak murrizteko aukera emango luke. Gainera horrelako planteamendu batek zaborrarekin nolabait erlazionaturik dauden beste sektore batzuetan sortzen diren igorpenak murrizten lagunduko luke. Lehengaien erauzketan, garraioan, eraldaketan eta fabrikazioan aurrezpena agerikoak da. Gainera, gai toxikoen mailaz mailako ezabapenak eta ekoizleen erantzunkizuna betetzeak berebiziko garrantzia dute zero zabor politiketan.

Espainiar estatuan badira dagoeneko ehundik gora udalerrri “atez-ate” deritzon zaborren gaikako bilketa burutzen dutenak. Sistema hau etxean sortzen dugun zaborra gaika banatzean datza, gero asteko egun zehatzetangai bakoitza jasotzen

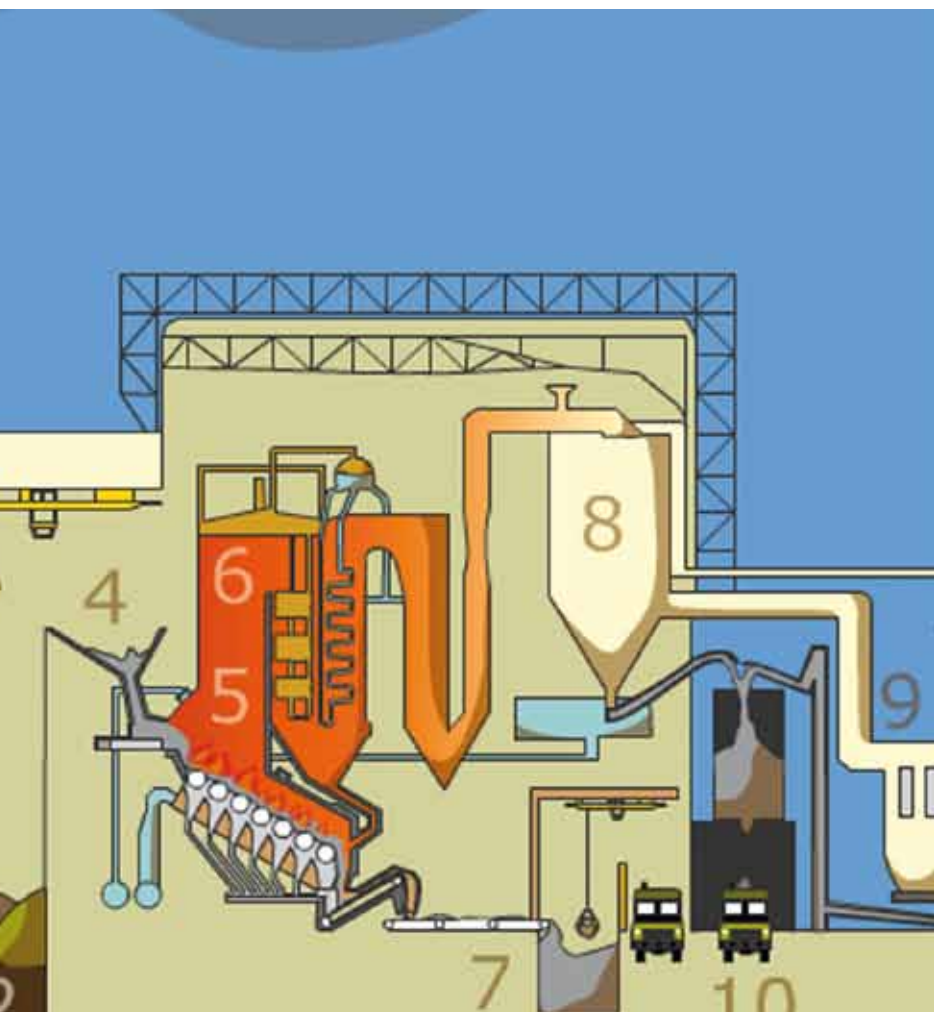

delarik. Beste udalerrri batzuetan aldiz “bidezko zabor-tasa edo sortarazpen tasa” sistema erabiltzen dute, honela zabor gehien sortzen dutenek gehiago ordaintzen dute. Leku hauetan hondakinen bilketa eta berreskurapen mailak portzentai oso handiak lortzen dituzte: Tiana-n (Bartzelona) %90koa, Puigpunyent-en %77.39koa eta Esporles-en %73,10koa (biak Mallorca-ko udalerrriak), eta Usurbil-en (Gipuzkoa) %85 ingurukoa da. Datu hauek zaborren kudeaketarako eredu jasangarri bat erabiltzeapossible dela erakusten dute. Eredu honek zaborrari balioa emateaz gain, gaur egun planteatzen diren erraustegien eta zabortegien bideraezintasuna frogatzeko balio du.

Zaborren erraustetari buruz inoiz kontatu ez dizutena

Honela funtzionatzen du erraustegi batek.

- 1 Zaborrak erraustegira iristen dira.
- 2 Hondakinak zulo batean biltzen dira. Maizka gertatzen da lixibiatuen (ur zikinak) iragazpena.
- 3 Garabi zubiaren bitartez zaborra garraiatzen da.
- 4 Zaborra elikadura tolbetan sartzen da.
- 5 Hondakinak errauste parrillara erortzen dira.
- 6 Labean zaborrak erretzen dira, gasoleo, ez-sailkatutako olio edo gas naturalaren laguntzarekin.
- 7 Erre eta gero, labearen azpian oso toxikoak direnerrautsak sortzen dira.
- 8 Igorritako gasak produktu kimikoekin tratatzen dira.
- 9 Errekuntzako errautsak iragazkien edo filtroen bidez eusten dira.
- 10 Errauts hegalariai guztiz toxikoak diren gaiak dituzte halaber, dioxinak eta furanoak.
- 11 Kebidetik berotegi-efektuko gasak eta beste osagai kimikoak igortzen dira.
- 12 Elektrizitatea sortzeko turbinak, erregai fosilak direla medio eta berari esker sortutako energia.

Zubietako erraustegia

Zubietako erraustegiaren eta tarteko instalakuntzen aurrekontua 427,5 milioi eurokoa da. Bertan aurreikusitako edukiera 215.000 tona izango lirateke.

Gipuzkoako zabor guztia Zubietako erraustegira bidaliko da. Kalkuluen arabera gaur egun 261.000 tona zabor sortzen dira probintzian, honek esan nahi du, erraustegia eraikiz gero, probintzian sortutako ia zabor guztia bertan erreko dela.

Gipuzkoako Hondakinen Kudeaketa partzuergoak (GHK) eta Gipuzkoako Foru Aldundiak Zubietako erraustegiaren aldeko apostu aski argia egin dute, talde ekologistek, sindikatuek, gizarte mugimenduak eta abarrek gaitzespen nabarmen eta zabala azaldu duten arren.

Hala ere, Udaletxeak dira beraien zaborra nola kudeatu erabakitzeke gaitasuna dutenak, baina kasu honetan, bai GHK partzuergoak, baita Aldundiak ere udaletxeen gaitasuna eta erabakitzeke ahalmena mugatu nahi dute erraustegia inposatuz.

Gipuzkoako Hondakinen Kudeaketa partzuergoa osatzen duten zortzi udal mankomunitatetik biek, Gipuzkoan sortzen diren hondakinen %50a baino gehiago sortzen dutenak, proiekturaren aurka daude.

Partzuergoak ez du bete Gipuzkoako Hiri Hondakinen Kudeaketako Plan Integrala (2002-2016) eta honek argi erakusten du birziklapena eta materialen berreskuratzen aldeko interes txikia dagoela beraien aldetik. Plan Integralak Gipuzkoan 2009. urterako hiru konpostaje planta eraikita egotea proposatzen zuen, baina momentuz funtzionamenduan dagoen bakarra Azpeitiako Lapatx da. Beste bietarako (Sasietakoa eta Donostialdekoa) ez daude proiektuak idatziak ere. Begi-bistakoa da hiru birziklapen-planta hauekin erraustegi bat martxan jartzea ez litzatekeela beharrezkoa izango, erretzeko zaborrik ez baitzen egongo.

Gipuzkoan hainbat udalerriek "atez-ate" gaikako bilketa ezarri dute, zeinak hondakinen %80a baino gehiagoko berreskuratze-maila lortzen duen. Ekimen honetara hirigune gehiago atxikitu daitezkenaren aukerarek zalantzan jartzen du Foru Aldundiaren eta Gipuzkoako Hondakinen Kudeaketaren partzuergoak zaborrak erretzeko duten asmoa.

Greenpeacek, Gipuzkoako beste talde eta eragile batzuekin batera "Usurbilgo Hitzarmena" osatzen dute, eta erraustegia eraikitzeke asmoaren aurrean sei urteko luzamendua eskatzen dute. Denbora tarte honek Gipuzkoako lurraldean eredu alternatibo bat ezartzeko aukera emango luke.

GREENPEACE

Greenpeace erakunde independente bat da zeinak ingurugiroaren aurkako mehatxuak salatzeko indarkeriarik gabeko ekintza zuzenak burutzen dituen, eta aldi berean etorkizun baketsu eta jasangarri baten aldeko konponbideak bilatzen ditu. Informa zaitez, hasi gauza errazetatik eta pixkanaka arazo zailtara igaro, ezagutu alternatibak. Sartu zaitez www.greenpeace.es webgunean. Egin zaitez bazkide www.greenpeace.es-en edo deitu **902 100 502** telefonora. Parte hartu aktiboki ondorengo helbide elektronikoan participa@greenpeace.es

Greenpeace
San Bernardo 107, 1ª planta 28015 Madrid
Tel 914441400
Fax 914471598

Ortigosa 5, 2º
08003 Barcelona
Tel 93 310 13 00
Fax 93 310 43 94

www.greenpeace.es